

За да се изпълни домът с благоухание...

„Днес много хора са озадачени и се питат: За какво служи посветеният живот? Защо да избереш този начин на живот, когато има толкова неотложни нужди в областта на благотворителността и на самата евангелизация, на които човек може да откликне и без да поема конкретните ангажменти на посветения живот? Посветеният живот не е ли един вид ‘прахосване’ на човешка енергия, която според критериите за ефикасност би могла да се употреби за по-голямо добро в полза на човечеството и на Църквата?“

С тези предизвикателни въпроси папа Йоан-Павел II започва заключителната част на своето апостолическо насърчение *Vita consecrata*, отправено още през 1995 г. към Божия народ и особено към всички посветени. Днес, двадесет години по-късно, те не са по-малко актуални, нито по-малко предизвикателни. Напротив! И ако папата ги прилага, като има предвид богопосветения живот като цяло, колко повече те придобиват сила и актуалност, когато мислим за съзерцателния, клаузурен живот на монаси и монахини, които дори не излизат от четирите стени на манастирите си и които в очите на света не правят нищо полезно за човечеството. Какъв смисъл има такъв живот?

Нека да оставим папата да продължи: „Тези въпроси се задават по-често в наше време вследствие на утилитарната и технократска култура, която е склонна да оценява значението на нещата и дори на хората във връзка с тяхната незабавна ‘ползотворност’. Но такива въпроси винаги са съществували, както се вижда от евангелския епизод за помазването във Витания: *Мария, като взе литра миро от чист и скъпоценен нард, помаза нозете на Исус и ги изтри с косата си; и къщата се изпълни с благоухание от мирото* (Йоан 12:3). На Юда, който се оплакваше от такова прахосване уж заради нуждите на бедните, Исус отговори: *Остави я* (Йоан 12:7).“

Всъщност според ориенталските обичаи само най-почетните гости са били посрещани, като са ги поръсвали с няколко капки от нардово масло върху главата и брадата. От жеста, който прави жената от Евангелието, ясно се вижда нейното отношение към Исус – колко много тя Го цени, кой е Той за нея; тя не Го удостоява само с няколко капки, но буквално излива мирото върху нозете Му (според двама от евангелистите – върху главата Му). Тя прекали. И за присъстващите на сцената това бе очевидно безумно прахосване; св. ап. Марк отбелязва, че те заедно с Юда са възнегодували и възроптали (вж. Марк 14:3-6).

Така и клаузурният живот за мнозина изглежда напълно безсмислен, безполезен, неефективен. Прахосване на живот, на човешка енергия, на млади сили, таланти, способности... Напускаш близките си, приятелите, дори

страната си, културата си, оставяш професионалната си кариера, напускаш всичко, което е било „твой дом“, и се затваряш за цял живот в един манастир, откъдето повече няма да излезеш дори за да посетиш най-близките си, дори за да погребеш родителите си. Не е ли прекалено много? Не е ли твърде безумно?!

Да, безумно е. Но Божията любов, стигнала заради нас до безумството на кръста (срв. 1 Кор. 1:18-24), не заслужава ли безумен отговор? Както този на жената от Витания? Синоптиците записват, че веднага след нейния жест към Исус Юда отива и предава Учителя си за тридесет сребърника, което е било цената на един роб (вж. Мат. 26:14-16). Какъв парадокс! Само минути преди това той негодува заради прахосаното според него миро, което иска да се продаде скъпо, за повече от триста динария (вж. Марк 14:5). А сега оценява Учителя си на тридесет сребърника... Докато за жената от Витания няма нищо по-скъпо от нейния Господ и затова любовта ѝ, която не умее да пресмята, е способна и на безумство, способна е да прекали.

Така и пленените от Христовата любов, посветените на Него в съзерцателните манастири, оценили Го над всичко друго в света, не пресмятат и напускат всичко заради Него Самия. Но както тогава, така и днес не всички ще могат да ги разберат. Когато Исус говори с учениците си за доброволното безбрачие заради Царството Божие, казва им: *Не всички ще разберат тия думи, а само онези, на които е дадено.* И прибавя: *Който може да разбере, нека разбира* (виж. Мат. 19:11-12).

Със сигурност първите, на които „е дадено да разберат“, са самите тези, които Господ по Свой личен избор призовава да приемат това особено звание в Църквата. За тях клаузурният живот е не само приемлив, но става дори единственият възможен, за да продължат да живеят, единственият възможен път, по който от цялото си същество желаят да вървят. И не биха го заменили за нищо друго на света. *Който може да разбере, нека разбира.*

Св. Йоан-Павел II със сигурност разбира: „За този, който е получил безценния дар да следва по-отблизо Господ Исус, е очевидно, че Той може и трябва да бъде обичан с неразделено сърце, че човек може да Му посвети целия си живот, а не само някои жестове, определени моменти или определени дейности. Скъпоценното миро, излято като чист акт на любов и следователно извън всякакви съображения за ‘ползотворност’, е знак за преизобилие на безвъзмездност, която се изразява в един живот, изразходен да обичаш и да служиш на Господа, да посветиш себе си на личността Му и на Неговото Мистично тяло. За човека, пленен в дълбините на сърцето си от красотата и добротата на Господа, това, което може да изглежда прахосване в очите на хората, е очевиден отговор на любовта, то е израз на въодушевена благодарност за това, че е бил допуснат по един съвсем специален начин до познанието на Сина и до споделяне на божествената Му мисия в света.“

Останалите, оставили се да бъдат докоснати от Любовта Божия, макар и не призвани да поемат по същия път, може би ще разберат нещо, може би... Но независимо дали разбират или не, на всички Исус казва и днес същото, което са чули Юда и останалите негодуващи във Витания: *Остави я. Оставете я. Тя извърши добро дело за Мене.*

Йоан-Павел II потвърждава: „Това е винаги валиден отговор на въпроса за актуалността на посветения живот, задаван от толкова много хора, макар и добросъвестно – не може ли да ангажираш живота си по един по-ефикасен и разумен начин за подобряване на обществото? Тук е отговорът на Исус: *Остави я.*

И продължава: „Този живот, ‘разлят’ без пресмятане, разпространява благоухание, което изпълва целия дом. Днес не по-малко от вчера Божият дом – Църквата, е украсен и обогатен с присъствието на посветения живот“. Благоуханието на мирото, изпълнило дома, в който Исус приема деликатния жест на любов, изразява много красиво плодовитостта на един живот, изцяло отдаден единствено на Господа. Това благоухание сякаш скрива в себе си тайната на всички тези „скъпоценни“ като мирото неща, „прахосани“ от любов към Него, от които съзерцателните души доброволно се отказват. Споменът за това благоухание винаги ще дава на сърцата им една вътрешна сигурност, че всичко, което те „прахосват“ заради Господа, носи плод. Че нито една жертва не е напразна. Че нищо, „разлято“ върху нозете на Исус, не се губи, но се преобразява в благоухание, което изпълва Църквата, което привлича душите към Него.

В евангелския разказ за помазването във Витания св. ап. Марк споменава обаче още един детайл, който другите евангелисти не са записали: *И когато Той беше във Витания и седеше на трапезата в къщата на Симона прокажения, дойде една жена, която имаше алабастрен съд с миро от чист и скъпоценен нард; и като счупи съда, изля мирото на главата Му* (Марк 14:3-6). Тук към прахосването на мирото се прибавя още едно безумство – счупването на алабастрения съд. Защо е трябвало този съд да бъде счупен, когато е могло още многократно добре да послужи? За жената този съд, пълен с миро, е сякаш символ на нея самата, на живота ѝ, на сърцето ѝ, изпълнено с любов и благодарност към нейния Господ. И като го разчупва, тя сякаш разчупва самата себе си и чрез изливането на мирото върху тялото на Исус излива пред Него собственото си сърце, живота си, цялото си същество, отдавайки го на Него напълно, окончателно, безвъзвратно. С този мълчалив жест тя сякаш Му казва: в отговор на Твоята любов аз Ти се отдавам всецяло, само на Тебе, не искам нищо да запазя за себе си, но всичко, което имам и което съм, искам да принадлежи на Тебе, до последната капка. И себе си да загубя.

Тук е невъзможно човек да не помисли за Псалм 31, в който може да се намери и следният стих (12): *Аз съм като разбит съсѣд*. И ако скъпоценното миро е образ на всички неща, които съзерцателната душа изоставя заради Господ, то счупеният съд представлява самата нея. И докато този съсѣд не бъде разбит, жертвопринасянето на живота няма да е истинско всесѣжение без остатък.

Но ако жената от Витания, напускайки себе си, е успяла да го извърши великодушно в един миг, то ние, бедните, обикновено имаме нужда от много време и много борби и това разчупване става „малко по малко“, според израза на св. Тереза Авилска, тъй често срещан в нейните творби.

Аз съм като разбит съсѣд. О, какво щастие да можеш да си присвоиш тези думи и те да се осъществят в теб, истински да разчупиш своето аз при нозете на Господ, предавайки Му се напълно, завинаги и безвъзвратно. С вярност, ден след ден.

О, Исусе, дай ни благодатта да станем заради Тебе разбити съдове, да Ти се отдадем всецяло и безвъзвратно. Освободи ни от склонността да пазим нещо за себе си. Направи в нас това чудо всичко наше – до последната капчица, да се разлее върху нозете Ти, о, Спасителю. Ти ще го преобразиш в благоухание, което ще изпълни Църквата Ти, великия дом на Твоите деца. Амин.

Кармил „Свети Дух“
(източник: в-к *Истина-Veritas*, бр. 6 от 2015 г.)